

DRUŠTVO POVJESNIČARA UMJETNOSTI HRVATSKE
CROATIAN SOCIETY OF ART HISTORIANS

Nagrade Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske „Radovan Ivančević“ za 2018.
godinu
srijeda, 29. svibnja 2019. u 12 sati
Muzej za umjetnost i obrt

Nagrada Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske „Radovan Ivančević“ dodjeljuje se od 2006. godine. Povjerenstvo sastavljeno od redovnih članova Društva Marina Bregovac Pisk, Franko Ćorić, Frano Dulibić, Đurđa Kovačić, Nada Premerl i Mirjana Repanić-Braun na temelju primljenih prijedloga odlučilo je tko su dobitnici.

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

Ivo Babić

Povjesničar umjetnosti, prof. dr. sc. Ivo Babić čovjek je osebujne biografije, pisac izuzetnog angažmana, javni i kulturni djelatnik prvoga reda. Bivši je rektor Sveučilišta u Splitu i pokretač brojnih inicijativa, angažirani intelektualac visokih estetskih i moralnih kriterija. Jedan je od rijetkih i dragocjenih aktera suvremenih društvenih zbivanja svjesnih snage i uloge javne riječi i odgovornosti za nju, pa je stoga uvijek na nebranjenu prostoru, oštar polemičan, argumentiran i uvjerljiv. O tome svjedoči njegov osebujan životopis i još osebujnija bibliografija radova.

Ivo Babić rođen je u Trogiru 1946. godine. Gimnaziju je završio u Splitu, 1968. Diplomirao je povijest umjetnosti i arheologiju 1968. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a dvije godine kasnije i filozofiju. Magistrirao je 1972. a doktorirao 1983. godine na istom Fakultetu. Bio je na studijskom boravku u Vicenzi, Veneciji i Parizu (kao gost predavač). Godine 2000. izabran je u zvanje redovitog profesora.

Od 1970. do 1974. Ivo Babić radi kao konzervator u Regionalnom zavodu za zaštitu spomenika u Splitu, a od 1984. do 1998. je na dužnosti ravnatelja Muzeja grada Trogira. Od 1979. predaje na Sveučilištu u Splitu gdje obavlja dužnost rektora od 1998. do 2002. godine.

Dobitnik je Nagrade grada Trogira (1978. i 1985.), Nagrade grada Splita (1985.) za knjigu *Prostor između Trogira i Splita*. Odlikovan je odličjem Officer des Palmes académique.

Ivo Babić pokrenuo je 1986. godine, zajedno sa Snješkom Knežević akciju SOS za baštinu, inicirao je konzervaciju pojedinih trogirskih spomenika, vodio izgradnju trogirske galerije Cate Dujšin Ribar (1987.), pokrenuo gradnju lapidarija Muzeja grada Trogira (1987.), postavio Pinakoteku u Trogiru, postavu umjetničke zbirke Kairos u samostanu sv. Nikole u Trogiru. Radio je arheološka iskapanja u Trogiru. Kao rektor Sveučilišta u Splitu angažirao se na obnovi urbanističkih projekata za Sveučilišni campus. Bio je tajnik brojnih znanstvenih skupova i član organizacijskih odbora, sudjelovao na priređivanju zbornika i časopisa.

Od studentskih dana Ivo Babić objavljuje u novinama i časopisima tekstove na temu kulturne baštine, likovnih umjetnosti i zaštite kulturne baštine. Znanstveni i stručni tekstovi objavljeni su mu u znanstvenim časopisima i zbornicima u zemlji i u svijetu. Veći broj radova posvetio je Majstoru Radovanu. Posebno se ističu njegove knjige: *Trogir* (monografija) iz 1976., *Prostor između Trogira i Splita* 1984., drugo izdanje 1991., *Od ubavog do gubavog* 1994. *L'Urbanisme dalmate* 1997., *Pomak prema crnom* 2005. godine.

Ivo Babić jedan je od rijetkih intelektualaca koji ne podliježe ničijim interesima i nikakvim politikama braneći nacionalne atribute, biološku, a s njom i kulturnu raznolikost i prepoznatljivost, vlastitu i narodnu povijesnu memoriju, vjerovanja, pravo na opće dobro. Upravo zato prof. dr. sc. Ivo Babić zaslužuje biti dobitnik Nagrade Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske „Radovan Ivančević“ za životno djelo za 2018. godinu.

GODIŠNJA NAGRAĐA

Zlatko Karač i Alen Žunić

knjiga *Islamska arhitektura i umjetnost u Hrvatskoj – osmanska i suvremena baština / Islamic architecture and art in Croatia – Ottoman and contemporary heritage*

izdavač: Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, UPI-2m Plus, Zagreb, 2018.

Knjiga Zlatka Karača i Alena Žunića *Islamska arhitektura i umjetnost u Hrvatskoj – osmanska i suvremena baština* predstavlja prvi znanstveno utemeljen prikaz povijesnog sloja islamske arhitekture i očuvanih spomenika 16. i 17. stoljeća u Hrvatskoj te novih, autorskih sakralnih gradnji iz 20. i 21. stoljeća. Nijedno ni drugo dosad nije bilo pokriveno sustavnim i dubinskim istraživanjem: prvo dijelom zbog političkih i kulturalnih predrasuda, drugo zbog može bitnog zanemarivanja tog korpusa, koji se može uvrstiti u vernakularnu arhitekturu, dakle, izvan dominante matice, koja je oduvijek bila težište istraživanja i valorizacije.

Dvojezična knjiga na hrvatskom i engleskom jeziku sastoji od tri autonomne tematske cjeline. Prva cjelina knjige pod nazivom *Osmansko-islamska arhitektura i umjetnost u Hrvatskoj – Povijesno naslijeđe 16. i 17. stoljeća* uz povijesni okvir „turskog doba“ donosi vremensku i stilsku paralelu s renesansnom epohom u Hrvatskoj, osmanskim urbanizmu, strukturi, veličini i opremi naselja. Poglavlja su posvećena arhitektonskim žanrovima i tipovima građevina, uključujući i utilitarno (inženjersko) graditeljstvo, umjetnosti i umjetničkom obrtu. U zaključku ove cjeline upozorava se da su islamska kultura i umjetnost upravo u hrvatskim krajevima dosegli najzapadniju točku, da su se ondje stapali kršćanstvo i islam, stvorivši originalna i jedinstvena ostvarenja na svim područjima umjetničkog stvaralaštva. Ovaj rad u našoj je literaturi zacijelo prvi sistematski prikaz „turskog doba“ i njegove baštine.

Druga cjelina knjige *Moderna i suvremena arhitektura u Hrvatskoj - Novo naslijeđe 20. i 21. stoljeća* prikaz je novije arhitekture koja se oslanja na povijesnu i

tradicionalnu islamsku arhitekturu, ali predstavlja i arhitektonska djela i ostvarenja, nastala u duhu modernizma i ostalih stilsko-oblikovnih kretanja poglavito u islamskom svijetu. Ovo je prvi sumarni prikaz sakralnih gradnji (džamija i mesdžida) u epohi moderne i u novije doba. Posebno je težište na zagrebačkim džamijama – prije i poslije Drugog svjetskog rata; slijedi prikaz džamija u drugim gradovima i projektima hrvatskih arhitekta u arapskim zemljama te projektima islamskih centara u Sisku, Puli i Osijeku. Također je opširnije predstavljen Islamski centar s džamijom u Rijeci. Taj arhitektonski korpus do sada nije bio predmet istraživanja ni valorizacije, iako iza njega stoje istaknuti arhitekti i umjetnici, kao što su Stjepan Planić i Zvonimir Požgaj, Juraj Najdhart, Omer Mujadžić, Džemal Čelić i dr.

Dok su prve dvije cjeline sintezni kronološki prikazi, treća cjelina predstavlja mogući model (*case study*) pristupa osmansko-turskom sloju i njegove obrade u drugim ili sličnim gradovima. Treća cjelina pod naslovom *Turski Vukovar 1526.-1687. – kasaba, nahija i kadiluk. Osmanska urbanizacije na primjeru jednog hrvatskog grada. Studija odabranog primjera* posvećena je „turskom Vukovaru“, njegovim ostacima i tragovima, zaostalima nakon odlaska Turaka i pošto je grad bio razoren.

Slijedom navedenoga, Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske dodjeljuje Godišnju nagradu „Radovan Ivančević“ za 2018. godinu autorima knjige *Islamska arhitektura i umjetnost u Hrvatskoj – osmanska i suvremena baština* dr. sc. Zlatku Karaču i dr. sc. Alenu Žuniću.

POVELJA ZA UNAPREĐENJE I PROMICANJE POVIJESTI UMJETNOSTI

Dragan Damjanović

monografija i izložba *Otto Wagner und die kroatische Architektur*

izdavač: Moderna galerija, Zagreb, 2018.

Prošle godine obilježena je stota obljetnica smrti Otta Wagnera (Penzing kod Beča 1841. — Beč, 1918.) jednog od najvažnijih arhitekata zadnjih dvaju stoljeća. Danas se Wagner smatra jednim od rodonačelnika moderne arhitekture čije je postulate svojim projektima te preko profesorskog mjesta na Akademiji likovnih umjetnosti u Beču (na kojoj je radio od 1894. do 1912.) proširio cijelom Srednjom Europom, pa tako i na području Hrvatske. Budući da se Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Austriji nalazi u palači koju je Otto Wagner projektirao i u kojoj je živio tijekom 1890-ih ova je institucija u okviru Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske te u suradnji s Modernom galerijom u Zagrebu odlučila organizirati izložbu i objaviti monografiju *Otto Wagner und die kroatische Architektur* (*Otto Wagner i hrvatska arhitektura*) čiji je autor dr. sc. Dragan Damjanović. Izložba je održana u prostorima veleposlanstva između 12. listopada 2018. i 14. veljače 2019., a potom je od 15. veljače 2019. priređena u prostorijama Bezirksmuseuma 3. bečkoga okruga.

Izložbu čini 15 panela na kojima se, na hrvatskom i njemačkom jeziku, donosi uvid u mnogostruke utjecaje Otta Wagnera na hrvatsku arhitekturu. Izložbu i publikaciju su

kao jedan od ključnih hrvatskih međunarodnih kulturnih projekata u 2018. financijski i organizacijski poduprli Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture, zagrebačko Gradsko poglavarstvo Turistička zajednica grada Zagreba i Privredna banka Zagreb. Uz izložbu na njemačkom je jeziku objavljena monografija *Otto Wagner und die kroatische Architektur*.

Iako Otto Wagner na području Hrvatske nije realizirao niti jednu građevinu jedan je projekt ipak izradio za našu zemlju. Riječ je o iznimno atraktivnom natječajnom projektu za osječku župnu crkvu svetih Petra i Pavla iz 1893. koji je predviđao inovativnu otvorenu upotrebu lijevanoga željeza u izvedbi stupova u unutrašnjosti, no koji je odbačen u korist realiziranog daleko tradicionalnijeg neogotičkog projekta njemačkog arhitekta Franza Langenberga.

Povelja Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske za unapređenje i promicanje povijesti umjetnosti za 2018. godinu dodjeljuje se dr. sc. Draganu Damjanoviću za monografiju i izložbu *Otto Wagner und die kroatische Architektur*.

POVELJA ZA UNAPREĐENJE I PROMICANJE POVIJESTI UMJETNOSTI

Ana Plosnić Škarić

zbornik *Mapping urban changes / Mapiranje urbanih promjena*

Izdavač: Institut za povijest umjetnosti, 2018.

Zbornik Mapping urban changes / Mapiranje urbanih promjena, urednička knjiga dr. sc. Ane Plosnić Škarić, više znanstvene suradnice u Institutu za povijest umjetnosti i voditeljice uspostavnog projekta Hrvatske zaklade za znanost, u više je aspekata inovativna znanstvena knjiga koja na najbolji mogući način promovira nove metode u istraživanju gradova i prezentaciji različitih faza njihova razvoja. Zbornik je rezultat rada na projektu Dubrovnik: Civitas et Acta Consiliorum. Visualising Development of the Late Medieval Urban Fabric, koji se provodio na Institutu za povijest umjetnosti, uz potporu Hrvatske zaklade za znanost. Zbornik objavljuje radove s međunarodnog znanstvenog skupa koji je bio organiziran u Dubrovniku u završnici projekta. Cilj skupa bila je rasprava o metodologiji istraživanja urbane povijesti i forme te metodologiji prezentacije rezultata, pri čemu brojni radovi prezentiraju i uporabu novih računalnih programa iz polja digitalne humanistike. Zbornik okuplja trideset i osam autora s dvadeset i pet radova: 15 autora iz znanstvenih i srodnih ustanova iz Hrvatske, uz još 2 nezavisna istraživača (ukupno 17), nadalje 21 autora iz međunarodnih znanstvenih i srodnih ustanova: 5 iz Belgije, 3 iz Italije, 3 iz Velike Britanije, 2 iz Njemačke, 2 iz Kanade, 2 iz Sjedinjenih Američkih Država, 1 iz Irske, 1 iz Izraela, 1 iz Slovenije, 1 iz Španjolske. Sadrži 4 rada na hrvatskom jeziku, 3 na talijanskom, 1 na njemačkom i 17 na engleskom jeziku. Opremljen je s preko 250 ilustracija: povijesne mape, povijesni prikazi i vedute, analitičke mape, fotografije, shematski prikazi, tablice, grafovi.

Tako su radovi hrvatskih istraživača stavljeni u široki međunarodni kontekst, čime je znanstveno istraživanje naših gradova pozicionirano na mjesto unutar međunarodne znanstvene platforme istraživanja urbane povijesti kojoj u svakom pogledu i pripada. Posebno je dragocjeno što se problematiki pristupa s aspekta različitih disciplina: arheologije, povijesti, povijesti umjetnosti i arhitekture, pa zbornik u punom smislu riječi nudi multidisciplinarna iskustva. Prema tome, zbornik promovira uvođenje novih metoda istraživanja, promiče osvještavanje javnosti o vrijednostima urbane baštine te značajno doprinosi ugledu hrvatske povijesti umjetnosti u inozemstvu. Povelja Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske za unapređenje i promicanje povijesti umjetnosti za 2018. godinu dodjeljuje se dr. sc. Ani Plosnić Škarić, urednici zbornika *Mapping urban changes / Mapiranje urbanih promjena*.

POVELJA ZA UNAPREĐENJE I PROMICANJE POVIJESTI UMJETNOSTI

Dani Cvita Fiskovića

za kontinuirani rad od dva desetljeća

organizatori: akademik Igor Fisković, Jasenka Gudelj i Predrag Marković
Dani Cvita Fiskovića znanstvena je manifestacija koja kontinuirano kroz dva desetljeća okuplja povjesničare umjetnosti i znanstvenike srodnih disciplina. Ovo je skup regionalnog značaja koji se redovito odvija na hrvatskom kao radnom jeziku, a okuplja stručnjake koji se bave svim aspektima povijesti umjetnosti. Od osnutka *Dana Cvita Fiskovića* i prvoga saziva 1997. godine, skup kao vodilju odabire naslijeđe akademika Cvita Fiskovića, to jest njegova istraživanja „na polju hrvatskog humanizma i renesanse, obrade arhivske građe i objavljivanja književnih tekstova te interpretacije umjetničkih spomenika, odnosno likovnih stvaralaca, znanstvenika i pisaca“. Ipak, sudionici skupova nisu ograničeni ovom definicijom jer organizatori skupa odabirom tema prepoznaju neuralgične točke regionalne povijesti umjetnosti, koje su potom raspravljene na simpoziju.

U organizaciji skupova od početaka je sudjelovalo petnaestak povjesničara umjetnosti, a najveće zasluge u organizaciji i kontinuitetu rada imaju akademik Igor Fisković – ujedno i inicijator Dana – te dr. sc. Jasenka Gudelj i dr. sc. Predrag Marković. Iako su stalna mjesta susreta Orebići i Korčula, ubrzo se zavičajnost *Dana Cvita Fiskovića* proširila slijedom istraživanja akademika čije ime nose pa su bili uključeni i Dubrovnik, Ston, Split, Trogir, Kaštela, Mljet, Lastovo, Hvar, Starigrad, Zadar i Rab.

Posebna vrijednost u topografiji Dana upravo su otoci i dolazak skupina stručnjaka tamo, što je oživjelo istraživanja otočke baštine, ali i mjesno zanimanje za vlastito naslijeđe. Kvaliteta znanstvenih doseg skupova pritom je ostala neupitna, te su neke od najvažnijih novih spoznaja hrvatske povijesti umjetnosti prvotno iznesene i raspravljene upravo na Danima Cvita Fiskovića. Povodom održavanja skupova dodatno se i kontinuirano promovirala uloga struke povijesti umjetnosti u društvu; lokalni tisak i nacionalni mediji redovito su prenosili vijesti o njihovom održavanju,

isticali teme ili pak objavili razgovor s nekim od organizatora ili sudionika. Posebna je i istaknuta vrijednost skupa redovito okupljanje sudionika iz svih relevantnih institucija u regiji.

Slijedom navedenoga organizatorima *Dana Cvita Fiskovića* akademiku Igoru Fiskoviću, dr. sc. Jasenki Gudelj i dr. sc. Predragu Markoviću Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske dodjeljuje povelju za dva desetljeća kontinuiranog održavanja.

NAGRADE ZA NAJBOLJI DIPLOMSKI RAD

Nagrada Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske „Radovan Ivančević“ za najbolji diplomski rad dodjeljuje se već 9. godinu. Ova nagrada je poticaj mladim kolegama koji su tek diplomirali na nekom od odsjeka za povijest umjetnosti u Zagrebu, Zadru, Rijeci ili Splitu. Godišnje se dodjeljuju 3 nagrade za najbolji diplomski rad. Ove godine nagrađeni će dobiti paket knjiga u izdanju Društva.

Marin Bolić: *Predlošci i uzori za slike 17. i 18. stoljeća u zbirci Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka* (Odsjek za povijest umjetnosti, Rijeka, mentorica dr. sc. Nina Kudiš)

Klara Čapalija: *Utjecaj osmanske opasnosti na ikonografiju likovnih djela u obalnom dijelu Hrvatske* (Odsjek za povijest umjetnosti, Split, mentorica dr. sc. Ivana Čapeta Rakić)

Marko Pejić: *Zaštita baštine kao politika sjećanja* (Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju i Odsjek za povijest umjetnosti, mentori dr. sc. Duško Petrović i dr. sc. Višnja Bralić)